

Selvitys vesibussiliikenteen toimintaedellytyksistä

Kaupunkikehityslautakunta 28.09.2021 § 50

Valmistelija

kaupunkikehitysjohtaja Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, 02-778 5001, liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02-778 7714, liikennesuunnittelija Vesa-Matti Väistö, vesa-matti.vaisto@salo.fi, 02-778 2116

Kaupunginvaltuusto on 14.12.2020 § 106 vuoden 2021 talousarviokäsittelyn yhteydessä päättänyt, että selvitetään, miten vesibussiliikenne kaupungin keskustasta Mathildedaliin voitaisiin toteuttaa. Selvitystyössä tulisi ilmetä kustannusvaikutukset sekä liikenteen käynnistämistä aiheuttavat rakennustarpeet. Varsinainen toiminta toteutetaan selvityksen jälkeen yhteistyössä yrittäjien kanssa, ei kaupungin omana toimintana.

Maankäyttöpalvelut on yhdessä liikennepalvelujen kanssa kartoittanut vesibussiliikenteen toimintaedellytyksiä.

Mahdollisia liikennöinnistä kiinnostuneita kartoitettiin tietopyynnöllä, joka julkaistiin 27.4.2021. Tietopyynnöllä ei pyydetty tarjouksia, vaan kerättiin tietoa, jonka perusteella voitiin luoda kokonaiskäsitys, miten vesibussiliikennettä Salon keskustan ja Matildedalin välillä voitaisiin toteuttaa ja mitä toimenpiteitä liikennöinti mahdollisesti edellyttäisi. Samalla haluttiin selvittää markkinatoimijoiden näkemystä tavoista, vaihtoehdoista ja toimintamalleista, joilla vesibussiliikennettä voitaisiin tuottaa.

Tietopyyntöön vastasi määräaikana yksi palveluntuottaja, jolla oli aikaisempaa kokemusta vastaavasta toiminnasta muualla Suomessa ja käytössään mahdollinen alus yhteysväylille. Lisäksi hieman myöhässä saatiin osittainen vastaus toiselta toimijalta, jolla ei tosin ollut kalustoa käytössään, eikä referenssejä aikaisemmasta kokemuksesta. Molempia vastauksia on hyödynnetty kokonaiskuvan saamiseksi.

Ilmeni, että keskustan siltojen alituskorkeudet ovat haaste taloudellisesti kannattavan vesibussiliikennöinnin toimintaedellytyksille. Riittävän suuren matkustajakapasiteetin omaavien alusten, joiden olisi mahdollista ottaa mukaan myös esim. polkupyöriä, ei ole mahdollista turvallisesti liikennöidä keskustaan saakka. Näiden alusten osalta reitin päätepiste keskustan suunnassa voisi olla Vuohensaareessa. Sijainti keskustan ulkopuolella edellyttäisi kuitenkin, että matkustajien yhteys keskustasta Vuohensaareen järjestyisi jouhevasti.

Liityntäyhteys keskustasta Vuohensaareen puolestaan edellyttäisi uutta linjaa ja lisäkalustoa, koska nykyiset linja-autolinjat ovat aikataulullisesti niin optimoituja, ettei lisäajoa keskustasta Vuohensaareen voida lisätä mihinkään olemassa olevaan reittiin. Lisäauton kustannukset kesältä (kesä-elokuu) olisivat arviolta n. 20 000 euroa.

Laiturirakenteiden osalta ei tietopyynnön pohjalta voida tehdä johtopäätöksiä rakennustarpeesta, sillä aluksen todellinen koko vaikuttaa merkittävästi tarpeisiin. Laituripaikan on kuitenkin molemmissa päissä reittiä oltava riittävän syvä ja tukeva, jotta alus voidaan kiinnittää siihen siten, että turvallisuusvaatimukset täyttyvät.

Kaupunkikehityslautakunnan talousarvion yhteydessä käsiteltävään ehdotukseen investointisuunnitelmasta 2022-26 ehdotetaan 60 000 € vuodelle 2023 Vuohensaaren venelaiturin kunnostukseen. Tavoitteena on

suunnitella ja kartoittaa venelaiturin palvelutason mahdollinen nostaminen vuoden 2022 aikana. Samassa yhteydessä voidaan tarkastella tarvittavia toimenpiteitä ja kustannusarviota vesibussiliikenteen laiturivaatimuksiin vastaamiseksi.

Rakentamisen näkökulmasta on olennaista huomioida, että Mathildedalin laiturialueet ovat yksityisten toimijoiden hallinnassa. Näin ollen vesibussiliikenteen tuottajan ja laiturialueiden omistajien on tarpeen sopia keskenään laiturin käytöstä sekä siitä, miten liikenteentuottaja maksaa laiturin omistajalle esim. jätehuollon, sähkön, veden ym. järjestämisestä. Koska valtuuston esityksen mukaisesti vesibussiliikenteen ei ole tarkoitus olla kaupungin omaa toimintaa, ei ole perusteltua, että kustannukset näistä tulisivat kaupungin vastuulle.

Tietopyyntöön saatujen vastausten määrä on pieni, mutta niiden perusteella ei voida todeta, että olisi merkittävää kiinnostusta vesibussiliikennöintiin Salossa. Lisäksi vastausten perusteella arvioiden ei toimintaa olisi mahdollista toteuttaa markkinaehtoisesti, vaan liikenteen käynnistäminen ja ylläpitäminen edellyttää kaupungin panostusta. Kiinnostusta palveluntuottamiseen on, jos kaupunki ottaa kattaakseen liikenteen kustannuksia. Kaupungilta kaivattiin myös tukea markkinointiin, sidosryhmäselvityksiin ja työvoiman hankintaan.

Tietopyynnön vastausten perusteella vesibussiyhteys ei toimi joukkoliikennettä korvaavana vaihtoehtona, vaan olisi puhtaasti virkistys- ja matkailutoimintaa. Yhteyksiä olisi mahdollista järjestää maksimissaan muutamia edestakaisin päivässä ja yhdensuuntaisen matkan kesto olisi yli kaksinkertainen linja-automatkaan verrattuna. Myöskin lipun hinta olisi merkittävästi kalliimpi.

Liikennepalvelujen näkemys on, että niukkoja liikenteen määrärahoja ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa vesibussiliikenteen. Samalla yhteysväliillä Paikun linja 3 (Mathildedal – Salo) tarjoaa kesäisin Teijolle ja Mathildedaliin seitsemän menopaluuuhteyttä päivässä. Matka-aika linja-autoasemalta kansallispuiston portille on n. 40 minuuttia. Jos yhteyksiä halutaan kyseiseen suuntaan parantaa palvelemaan turistien ja matkailijoiden tarpeita, voidaan käynnistää uudelleen kutsuliikenne pe-iltoihin ja viikonloppuihin. Kustannukset kesässä ovat n. 10 000 euroa. Tosin kuntalaisilta saadun palautteen perusteella on muita yhteysvälejä (esim. Salo-Hajala kesäliikenne), joille olisi ko. yhteysväliä tarpeellisempaa lisätä joukkoliikennettä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että vesiliikenne Salon keskustan ja Mathildedalin tai muiden rantataajamien välillä voi olla kiinnostavaa matkailu- ja elämystoimintaa, mutta joukkoliikenneyhteydet on tarkoituksenmukaista järjestää maitse. Kaupungin omistama perusrakennetta on mahdollista käyttää vesiliikenteen järjestämiseen, jos markkinaehtoisesta toiminnasta kiinnostuneita yrityksiä ilmaantuu.

Esittelijä	Kaupunkikehitysjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkikehityslautakunta merkitsee selvityksen tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle.
Päätös	Sanna Lundström ehdotti, että asia jätetään pöydälle ja lautakunnalle toimitetaan tietopyyntövastaukset. Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi Sanna Lundströmin ehdotuksen yksimielisesti.
Tiedoksianto	Liikennepalvelut

Valmistelija kaupunkikehitysjohtaja Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, 02-778 5001, liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02-778 7714

Tietopyyntöön saadut vastaukset on lisätty pykälän oheismateriaaliksi. Vastaukset ovat salassapidettäviä julkisuuslain 24 § 1 mom. 20) kohdan nojalla.

Esittelijä Kaupunkikehitysjohtaja

Päätösehdotus Kaupunkikehityslautakunta merkitsee selvityksen tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös Stina Siikonen esitti Jerina Walliuksen, Aune Heleniuksen ja Sanna Lundströmin kannattamana:
"Lähetetään uudelleen valmisteluun. Tulee selvittää, millaisella mallilla ja kustannuksilla voitaisiin mahdollistaa yritysvetoinen matkailu- ja elämystoimintaan painottuva vesiliikenne torilta Mathildedaliin tai muihin alueen rantataajamiin".

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu muutosehdotus, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja ehdotti, että toimitetaan nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät JAA ja ne jotka kannattavat jäsen Stina Siikosen ehdotusta äänestävät EI. Puheenjohtajan ehdotus äänestystavasta hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä
Esittelijän pohjaehdotus sai 4 JAA ääntä (Vesa, Hauhia, Kahila, Kanerva)
Jäsen Stina Siikosen ehdotus sai 8 EI ääntä (Lundström, Salomaa, Wallius, Helenius, Koskinen, Kymäläinen, Räike, Siikonen)
Poissa 1

Puheenjohtaja totesi, että päätökseksi tuli äänin 4 - 8 jäsen Stina Siikosen vastaehdotus asian palauttamisesta valmisteluun.

Tiedoksianto Toimistopalvelut

Kaupunkikehityslautakunta 14.12.2021 § 105

Valmistelija kaupunkikehitysjohtaja Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, puh. 02 778 5001

Valmistelun täydentämiseksi asiasta on pyydetty kaupungin elinkeinokehitysyhtiö Yrityssalo Oy:n, viestinnän ja markkinoinnin sekä perusrakenteesta vastaavien tahojen kannanotot. Yrityssalo Oy:n lausunnon lopussa on hyvä yhteenveto yritysvetoinen matkailu- ja elämystoimintaan painottuvan vesiliikenteen edellytyksistä. Sen mukaan kaupungilta olisi hyvä saada tuki markkinointiin, maksuton kausipaikka aluksen säilyttämiseen sekä yhteys tai joukkoliikenteen organisointi Vuohensaareen.

Markkinoinnin osalta voidaan toiminnalle tarjota näkyvyyttä kaikissa kaupungin kampanjoissa ja kanavissa muun vapaa-ajan ja matkailumarkkinoinnin rinnalla samoilla periaatteilla kuin muillakin

yrittäjillä. Käytännössä tämä tarkoittaa maltillisia kuluja esim. matkailuesitenäkyvyyteen liittyen, mutta moni kanavista on myös maksuton.

Vuohensaaren kansanpuiston toiminnasta vastaa yksityinen palveluntuottaja 30.9.2025 asti voimassa olevan sopimuksen mukaisesti. Palveluntuottajan velvollisuutena on muun ohella Vuohensaaren vierasvenelaiturin laituripaikkojen vuokraus- ja varauskäytännöistä päättäminen ja huolehtiminen. Niiden käytöstä vesibussiliikenteeseen voi ja täytyy liikennettä harjoittavan sopia suoraan Vuohensaaren palveluntuottajan kanssa. Jos vesibussi mahtuu Salonjoen siltojen alta liikennöimään torille asti, on Länsirannan kohdalla käytettävissä vierasveneille varattuja paikkoja, joiden käyttämisestä vesibussiliikenteeseen voidaan sopia.

Joukkoliikenteen organisoinnista on asian aiemman käsittelyn yhteydessä kirjattu: ”Liityntäyhteys keskustasta Vuohensaareen edellyttäisi uutta linjaa ja lisäkalustoa, koska nykyiset linja-autolinjat ovat aikataulullisesti niin optimoituja, ettei lisääjota keskustasta Vuohensaareen voida lisätä mihinkään olemassa olevaan reittiin. Lisäauton kustannukset kesältä (kesä-elokuu) olisivat arviolta n. 20 000 euroa.” Liikennepalvelujen talousarvioehdotuksessa vuodelle 2022 ei ole varauduttu liikenteen hankkimiseen. Vesibussiliikennöitsijä voi tehdä liityntäkuljetuksen osalta yhteistyötä paikallisten kuljetusalan yrittäjien kanssa.

Esittelijä	Kaupunkikehitysjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkikehityslautakunta merkitsee selvityksen tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle tiedoksi merkittäväksi.
Päätös	Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Toimistopalvelut Liikennepalvelut

Kaupunginhallitus 17.01.2022 § 8
4323/08.01.00.00/2021

Esittelijä	Vs. Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää merkitä selvityksen tiedoksi.
Päätös	Johanna Riski esitti Ulla Huittisen kannattamana, että pohjaesitys hyväksytään saatteella ” että matkailun edistämisestä mm merialueiden hyödyntämisen suhteen, edistetään tulevassa strategiayössä.” Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Liikennepalvelut